Estyn

Rhagoriaeth i bawb – Excellence for all

Arolygiaeth Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru

Her Majesty's Inspectorate for Education and Training in Wales

Adroddiad yr ymweliad
Lefel y dilyniant: monitro gan Estyn

Ysgol Gynradd Llechyfedach

Dyddiad yr ymweliad: Tachwedd 2013

gan

Estyn, Arolygiaeth Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru

Ⓗ Hawlfraint y Goron 2013: Gellir ailddefnyddio'r adroddiad hwn yn ddi-dâl mewn unrhyw fformat neu gyfrwng ar yr amod y caiff ei ailddefnyddio'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol. Rhaid cydnabod y deunydd fel hawlfraint y Goron a rhaid nodi teitl yr adroddiad penodol.

Y tîm monitro

Maldwyn Pryse	Arolygydd Cofnodol
Meinir Howells	Arolygydd Tîm
Andi Morgan	Cynrychiolydd awdurdod lleol

Canlyniad yr ymweliad

Bernir bod Ysgol Llechyfedach wedi gwneud cynnydd annigonol mewn perthynas â'r argymhellion yn dilyn yr arolygiad craidd yn mis Hydref 2012.

O ganlyniad, mae Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru yn cynyddu lefel y gweithgarwch dilynol.

Yn unol â Deddf Addysg 2005, mae Prif Arolygydd Ei Mawrhydi o'r farn bod angen gwelliant sylweddol ar yr ysgol hon. Bydd yr ysgol yn llunio cynllun gweithredu sy'n dangos sut y bydd yn mynd i'r afael â'r argymhellion.

Bydd arolygwyr Estyn yn ailymweld â'r ysgol ymhen tua 12 mis i arolygu cynnydd yn ôl yr argymhellion.

Cynnydd ers yr arolygiad diwethaf

Argymhelliad 1: Datblygu mwy o gyfleoedd ar gyfer ysgrifennu yn Saesneg ar draws y cwricwlwm

Aethpwyd i'r afael â'r argymhelliad hwn i raddau helaeth.

Mae ffocws ysgol gyfan clir wedi bod ar wella cyfleoedd i ddisgyblion i ysgrifennu yn Saesneg ar draws y cwricwlwm. Mae'r ysgol yn gweithredu cwricwlwm diwygiedig sy'n nodi cyfleoedd o fewn pynciau eraill lle mae disgyblion yn gallu datblygu eu medrau ysgrifennu estynedig. O ganlyniad, mae'r disgyblion bellach yn cael cyfleoedd rheolaidd i ysgrifennu ar gyfer ystod o ddibenion a chynulleidfaoedd ac i gymhwyso eu medrau mewn amrywiaeth o gyd-destunau. Serch hynny, mae disgyblion yn orddibynnol ar ganllawiau sy'n cael eu rhoi iddynt gan athrawon ac mae hyn yn llesteirio eu gallu i weithio'n annibynnol.

Mae hyn wedi cael effaith gadarnhaol ar ddeilliannau disgyblion ac ar safonau ysgrifennu Saesneg ar ddiwedd cyfnod allweddol 2. Mae safonau a chywirdeb gwaith ysgrifennu llawer o ddisgyblion cyfnod allweddol 2 yn y Saesneg yn dda er bod lle i barhau i wella sillafu, gramadeg a chyflwyniad y gweddill.

Argymhelliad 2: Sicrhau bod cynllunio yn cynnig digon o her i'r disgyblion mwyaf galluog

Aethpwyd i'r afael â'r argymhelliad hwn i raddau helaeth.

Mae'r staff wedi cydweithio ar systemau i gryfhau gweithdrefnau cynllunio ar draws yr ysgol er mwyn cynnig digon o her i ddisgyblion mwy abl a thalentog. O ganlyniad, mae'r gwaith yn llyfrau'r disgyblion ar draws yr ysgol yn dangos bod y ddarpariaeth yn cynnig her effeithiol i'r disgyblion mwyaf galluog mewn llawer o agweddau ar eu gwaith. Serch hynny, nid oes cysondeb yn y cynllunio i ymestyn y disgyblion hyn ym mhob maes dysgu a phwnc.

Mae asesiadau athrawon ar ddiwedd y Cyfnod Sylfaen yn dangos bod cynnydd da yn y ganran sy'n cyrraedd y deilliannau uwch ym mhob maes dysgu. Mae hyn yn

arbennig o wir o ran datblygiad personol a chymdeithasol lle mae cynnydd o bron i 28 pwynt canran. Mae cynnydd da iawn hefyd yn y ganran sy’n cyrraedd y lefelau uwch ym mhob pwnc ar ddiwedd cyfnod allweddol 2, gyda’r ysgol bellach yn cymharu’n ffafriol iawn gyda ysgolion tebyg o ran hawl i brydau ysgol am ddim.

Argymhelliad 3: Cryfhau agweddau o asesu ac asesu ar gyfer dysgu

Aethpwyd i’r afael â’r argymhelliad hwn i raddau helaeth.

Mae gan yr ysgol strategaethau asesu ar gyfer dysgu effeithiol. Adolygwyd polisi marcio’r ysgol ac mae gwaith y disgyblion yn cael ei farcio’n rheolaidd a chyson. Mae’r disgyblion yn cael adborth adeiladol yn aml gan athrawon trwy ddefnydd o ‘ddwy seren a dymuniad’, gyda’r disgyblion yn ymateb yn briodol ar lafar i sylwadau’r athrawon yn y gwersi.

Mae cynllunio athrawon yn cynnwys cyfleoedd rheolaidd ar gyfer hunanasesu, asesu cyfoedion a phartneriaid siarad. Mae athrawon yn nodi bwriadau dysgu a meini prawf llwyddiant yn glir. Mabwysiadwyd dulliau cadarn ar gyfer disgyblion i asesu eu dysgu eu hunain a gwaith eraill ar lafar, gyda hyn yn cael effaith gadarnhaol ar safonau y rhan fwyaf o ddisgyblion. Mae angen datblygu hyn ymhellach trwy roi cyfleoedd achlysurol iddynt gofnodi’r sylwadau hyn.

Mae gan yr ysgol systemau asesu priodol sy’n ffocysu ar agweddau ar ddatblygiad ieithyddol a mathemategol disgyblion. Defnyddir rhaglenni cyfrifiadurol yn briodol i olrhain cynnydd disgyblion yn rheolaidd. Mae’r athrawon hefyd yn cymryd rhan mewn gweithgarwch safoni a chymedroli yn fewnol ac fel clwstwr o ysgolion lleol. Mae hyn yn cael effaith gadarnhaol ar fedrau asesu’r athrawon a’u deall o lefelrwydd yn y cwricwlwm cenedlaethol. O ganlyniad, mae portffolios gwaith yn sicrhau cysondeb ysgol gyfan wrth ddyfarnu deilliannau a lefelau cyrhaeddiad i’r disgyblion.

Hyd yn hyn, nid yw’r wybodaeth yn deillio o asesiadau yn cael ei defnyddio’n benodol i nodi agweddau lle mae angen gwelliant wrth lunio adroddiad hunanarfarnu’r ysgol.

Argymhelliad 4: Gwella ansawdd yr arweinyddiaeth a’r rheolaeth yn arbennig yn y broses o hunanarfarnu

Aethpwyd i’r afael â’r argymhelliad hwn yn rhannol.

Mae polisi a gweithdrefnau hunanarfarnu'r ysgol wedi eu hadolygu yn ddiweddar ynghyd â chyfrifoldebau staff ar draws yr ysgol. Trwy hyn, llwyddwyd i sicrhau ymglymiad pob un o’r athrawon yn y broses hunanarfarnu.

Bellach, mae rhaglen briodol ar gyfer hunanarfarnu tros ddwy flynedd wedi ei gosod yn ei lle. Mae’r broses yn cynnwys sylw priodol i ddadansoddi data, arsylwi gwersi, craffu ar lyfrau a siarad â dysgwyr. Yn ogystal, mae’r ysgol wedi dechrau defnyddio holiaduron i geisio barn disgyblion, staff, rhieni a llywodraethwyr am gryfderau a meysydd i’w gwella. Serch hynny, nid yw’r prosesau hyn wedi eu rhoi ar waith yng nghyfnod allweddol 2 tan yn ddiweddar.

Nid yw’r arweinyddiaeth wedi cynllunio ar gyfer darparu hyfforddiant i’r staff ar y medrau angenrheidiol ar gyfer hunanarfarnu effeithiol da. O ganlyniad, mae safon yr adroddiadau arsylwi yn amrywio gormod, yn enwedig o ran rhoi ffocws ar safonau cyflawniad a nodi agweddau lle mae angen gwelliant.

Tra bod yr adroddiad hunanarfarnu diweddaraf yn adnabod rhai cryfderau a materion sydd angen eu datblygu, nid yw’r broses eto yn ddigon cadarn. O ganlyniad, nid yw’r adroddiad yn darparu trosolwg cywir o’r hyn sydd angen ei wella. Nid yw’r adran ar safonau yn ddigon arfarnol, nid yw’r deongliadau data yn ddigon treiddgar, yn enwedig o ran cymharu perfformiad â chanlyniadau ysgolion tebyg o ran hawl i brydau ysgol am ddim. Ymhellach, nid yw’r adran ar arweinyddiaeth yn ddigon hunanfeirniadol.

Er bod cysylltiad rhwng yr adroddiad hunanarfarnu a chynllun datblygu’r ysgol, nid yw’r cynllun datblygu yn nodi strategaethau cynhwysfawr ar gyfer mynd i’r afael â’r blaenoriaethau.

Argymhelliad 5: Datblygu ymhellach rôl y corff llywodraethu fel cyfaill beirniadol

Aethpwyd i’r afael â’r argymhelliad hwn yn rhannol.

Mae strwythur y corff llywodraethol a chyfrifoldebau’r llywodraethwyr yn cael eu hadolygu’n flynyddol ac mae gan bob llywodraethwr gyfrifoldebau penodol. Serch hynny, megis dechrau mae ymweliadau ffurfiol gan y llywodraethwyr â’r ysgol ar gyfer cynnal teithiau dysgu penodol fel rhan o’r broses hunanarfarnu.

Datblygiad diweddar i gryfhau rôl y corff llywodraethol fel cyfaill beirniadol fu penodi is-bwyllgor strategol i weithio tuag at Nod Ansawdd Corff Llywodraethol (Llywodraethwyr Cymru). Mae trefniadau priodol yn eu lle ar gyfer cynnal cyfarfodydd y pwyllgor hwn.

Nid yw’r llywodraethwyr wedi derbyn hyfforddiant ar y medrau angenrheidiol ar gyfer gweithredu fel cyfeillion beirniadol. O ganlyniad, mae’r llywodraethwyr yn rhy ddibynnol ar y wybodaeth sy’n cael ei darparu iddynt. Nid yw’r adroddiadau y maent yn eu derbyn yn rhoi'r wybodaeth sydd ei hangen arnynt i weithredu fel cyfeillion beirniadol.

Argymhelliad 6: Ffurfioli’r trefniadau diogelwch ymhellach

Aethpwyd i’r afael â’r argymhelliad hwn yn rhannol.

Nid yw’r trefniadau diogelwch yr ysgol wedi eu ffurfioli digon ac nid oedd yr arweinyddiaeth yn ddigon ymwybodol o berygl. Tynnwyd sylw’r pennaeth a chadeirydd y llywodraethwyr at hyn.

Argymhellion

Er mwyn cynnal y cynnydd hwn a gwella arno, dylai’r ysgol barhau i weithio tuag at gyflawni’r argymhellion arolygu nad aethpwyd i’r afael â nhw’n llawn eto.